

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Дизайн	Рівень вищої освіти	перший (бакалавр)
Кафедра	Графічного дизайну	Рік навчання	3, 4
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	обов'язкова
Спеціальність	022 Дизайн	Семестри	5–6, 7–8

ІСТОРІЯ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ

Семестр 5, 7 (1 вересня — 14 грудня 2023)

Семестр 6, 8 (29 січня — 06 квітня 2024)

Викладач	Сбітнева Надія Федорівна, професор, PhD (кандидат мистецтвознавства)
E-mail	nadiia.sbitnieva@gmail.com
Заняття	СБ 10.45–12.20, онлайн
Консультації	ПН-ПТ 9.00–16.00
Адреса	
Телефон	+38 066 4387212 (+viber, telegram); +38 096 1929225

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

1. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронне листування. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни; 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається (прізвище та курс), — анонімні листи не розглядаються.
2. Консультації з викладачем відбуваються з понеділка по п'ятницю з 9.00 до 16.00 по електронній пошті
3. **Дистанційні заняття** проводяться за розкладом, посилання на онлайн-зустрічі надсилається в загальний чат у телеграм-каналі.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисципліни «Історія графічного дизайну» спирається на знання, отримані студентами під час вивчення дисциплін циклу загальної підготовки: «Методика проектної діяльності в дизайні», «Історія зарубіжного мистецтва», «Історія української культури та мистецтва», а також дисциплін циклу професійної і практичної підготовки: «Проектування», «Шрифт», «Типографіка», «Макетування і моделювання упаковки».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Базою навчальної дисципліни «Історія графічного дизайну» є складений за авторською методикою курс лекцій (укладач професор Н. Сбітнева), який охоплює історію вітчизняного графічного дизайну з початку формування графічного проектування як окремої галузі фахової діяльності по сьогоднішній день. Історичний розвиток українського графічного дизайну розглядається у порівнянні з досвідом графічного проектування найбільш розвинених країн, які були світовими лідерами на різних етапах розвитку графічного дизайну. Лекційний матеріал ілюструється відповідними зразками на екрані у цифровому форматі.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

- Сбітнєва Н. Методичні рекомендації з дисципліни «Історія графічного дизайну». – Харків: ХДАДМ, 2019. 32 с.
- Сбітнєва Н. Історія графічного дизайну: навчальний посібник. Харків: ХДАДМ, 2015. 224 с.; іл.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета курсу «Історія графічного дизайну» у процесі навчання майбутніх кваліфікованих фахівців графічного дизайну полягає в ознайомленні з теоретичною базою професії, з історією її розвитку в Україні та закордоном, підготовці студентів до самостійної професійної діяльності.

Завдання дисципліни:

- засвоєння студентами знань у галузі, в якій вони працюватимуть після закінчення вищу;
- ознайомлення з найбільш важливими подіями в історії графічного дизайну, з діяльністю видатних майстрів цього фаху;
- опанування професійною термінологією;
- формування уявлення про графічний дизайн як про вид художньо-проектної діяльності, який розвивається у взаємозв'язку з економічними, соціокультурними й технологічними умовами розвитку суспільства;
- вміння орієнтуватися у стилях та напрямках сучасного українського графічного дизайну, в етапах розвитку професії в Україні та в інших країнах з кінця ХІХ століття до теперішнього часу;
- вміння аналізувати об'єкти графічного дизайну з точки зору естетичних і функціональних якостей та їхньої приналежності до певного стилю;
- прогнозувати тенденції подальшого розвитку фаху в майбутньому.

Дисципліна забезпечує такі загальні компетентності як:

ЗК1.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК4.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК9.Здатність зберігати та примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу й суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

та спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК5. Здатність застосовувати знання історії українського і зарубіжного мистецтва та дизайну в художньо-проектній діяльності.

Результати навчання:

РН 1. Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях.

РН 3 Збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування дизайнерського проекту, застосовувати теорію і методiku дизайну, фахову термінологію (за професійним спрямуванням), основи наукових досліджень.

РН 13 Знати надбання національної та всесвітньої культурно-мистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну.

РН 14 Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації і творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики

РН 15 Розуміти українські етнокультурні традиції у стильових вирішеннях об'єктів дизайну, враховувати регіональні особливості етнодизайну у мистецьких практиках.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна вивчається протягом двох семестрів 3-го (4-го) курсу (6 кредитів ECTS, 180 навчальних години, в тому числі *для денного відділення*: 60 годин — аудиторні лекційні заняття та 120 годин — самостійні; *для заочного відділення*: 16 годин — аудиторні лекційні заняття та 164 години — самостійні). Всього курс має 3 модулі та 4 теми.

Осіній семестр: *для денного відділення* загалом 90 годин, із них 30 — лекції, 60 — самостійні; *для заочного відділення*: загалом 90 годин, із них 8 — лекції, 82 — самостійні.

Тема 1. Передісторія розвитку графічного дизайну як професії (24 год.: 8 л., 16 сам.).

- 1.1. Визначення графічного дизайну. Мета й завдання, художні та технічні засоби графічного дизайну. Місце графічного дизайну поруч із іншими професіями. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку професії. Специфіка розуміння терміну «стиль» у графічному дизайні (4 год.).
- 1.2. Основні етапи розвитку графічного дизайну від прадавніх часів до сьогодення. Зародження графічного дизайну як засобу комунікації, виду художньо-проектної діяльності, як сучасної професії (2 год.).
- 1.3. Кінець XIX століття — час формування графічного дизайну як художньо-проектної діяльності. Художні стилі кінця XIX – початку XX століть (2 год.).

Тема 2. Графічний дизайн першої половини XX століття (36 год.: 12 л., 24 сам.).

- 2.1. Графічний дизайн 1920-х років. Промислове мистецтво. Стилi графічного дизайну у період 1920-х років. ВХУТЕМАС–ВХУТЕІН як перший дизайнерський навчальний заклад у СРСР. Німецька школа Баухауз: спільні риси з ВХУТЕМАСом–ВХУТЕІНом (4 год.).
- 2.2. Внесок В. Єрмілова, Г. Нарбута, О. Родченка, Л. Попової, Л. Лисіцького, В. Татліна, В. і Г. Стенбергів у розвиток українського й радянського дизайну (4 год.).
- 2.3. Графічний дизайн 1930-х років. Суспільство у передвоєнне десятиліття. Стилiстичний розвиток графічного дизайну 30-х років XX ст. як віддзеркалення соціальної структури суспільства (2 год.).
- 2.4. Стилiстичні трансформації у радянському графічному дизайні 1940-х – 50-х років. Розвиток графічного дизайну під час Другої світової війни та у повоєнний період. Американський графічний дизайн повоєнних часів (2 год.).

Тема 3. Становлення та шляхи професійного розвитку графічного дизайну (30 год.: 10 л., 20 сам.).

- 3.1. Графічний дизайн 1960-х років. Перші конгреси ІКОГРАДА. Становлення графічного дизайну як професії (2 год.).
- 3.2. Стилiстичний розвиток вітчизняного графічного дизайну в 60-ті роки XX ст. «Художня» та «візуально-комунікативна» модель промислової графіки (2 год.).
- 3.3. Швейцарський графічний дизайн. Міжнародний типографічний стиль: його особливості та представники. Вплив швейцарської школи графічного проектування на подальший розвиток графічного дизайну у світі (2 год.).
- 3.4. Школа польського плакату та її видатні представники (2 год.).
- 3.5. Дизайн-стиль у вітчизняному графічному дизайні 1970-х років. Модерністський підхід у графічному дизайні, його принципи та досягнення. Криза «художнього» розуміння фаху. III Конгрес ІКОГРАДА (2 год.).

Весняний семестр: *для денного відділення* загалом 90 годин, із них 30 — лекції, 60 — самостійні; *для заочного відділення*: загалом 90 годин, із них 8 — лекції, 82 — самостійні.

Тема 4. Графічний дизайн доби постмодернізму (денне: 90 год.: 30 л., 60 сам.):

- 4.1. Розвиток графічного дизайну на межі 1970-х–80-х років. Кризові явища у графічному проектуванні. Сприйняття простору представниками різних стилів у графічному

- дизайні (6 год.).
- 4.2. Діяльність групи «Мемфіс» як каталізатор проявів постмодернізму у дизайні. Стилiстичний розвиток графічного дизайну в 1980-ті рр. «Альтернативна» модель графічного дизайну та характерні риси «нової хвилі». Авторський плакат (6 год.).
 - 4.3. Графічний дизайн 1990-х років. Кризові явища у суспільстві та графічному дизайні. Стилiстичний розвиток графічного дизайну на пострадянському просторі. Умови розвитку графічного дизайну в Україні після здобуття незалежності (6 год.).
 - 4.4. Сучасні тенденції та стилістичні особливості розвитку вітчизняного графічного дизайну. Українські школи графічного дизайну. Харківська школа (6 год.).
 - 4.5. Діяльність сучасних українських дизайнерів: особистості, творчі підходи, нові імена (6 год.).

ВИДИ ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Передісторія розвитку графічного дизайну як професії (24 год.: 8 л., 16 сам.).

Опрацювання та закріплення лекційного матеріалу. Підготовка до виступів із доповідями на запропоновані викладачем теми. Ознайомлення з фаховою літературою та збирання інформації для написання реферату. Вибір та погодження теми реферату з викладачем.

Тема 2. Графічний дизайн першої половини ХХ століття (36 год.: 12 л., 24 сам.).

Опрацювання та закріплення лекційного матеріалу. Підготовка до виступів з доповідями на запропоновані викладачем теми. Написання тексту реферату. Оформлення реферату згідно з існуючими вимогами та списку джерел згідно зі стандартом 2015 року.

Тема 3. Становлення та шляхи професійного розвитку графічного дизайну (30 год.: 10 л., 20 сам.).

Опрацювання та закріплення лекційного матеріалу. Підготовка до виступів з доповідями на запропоновані викладачем теми. Підготовка до заліку.

Тема 4. Графічний дизайн доби постмодернізму (90 год.: 30 л., 60 сам.).

Опрацювання та закріплення лекційного матеріалу. Підготовка до виступів з доповідями на запропоновані викладачем теми. Робота з фаховою літературою і підготовка тез для участі в конференції за матеріалами реферату. Оформлення тез згідно з існуючими вимогами. Підготовка до диференційного заліку.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія графічного дизайну» є лекційним курсом, основним методом вивчення якого є метод повідомлення нових знань під час прослуховування лекцій, а також наочна демонстрація ілюстративного матеріалу й виконання контрольних завдань, написання рефератів і наукових статей.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

В основу методики вивчення дисципліни «Історія графічного дизайну» закладено модульно-рейтинговий принцип організації навчального процесу. Сумарна кількість рейтингових балів за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами **поточного та семестрового контролю**.

Поточний контроль знань здійснюється наступним чином:

- у V (VII) семестрі: за допомогою трьох письмових контрольних робіт за підсумками вивчення окремих тем (по 10 балів за кожну роботу) та реферату (30 балів). 10 балів можна отримати за підготовлену доповідь із візуальним супроводом на 5-7 хвилин на одну з тем, запропонованих викладачем. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів;
- у VI (VIII) семестрі підсумкова оцінка складається з трьох письмових контрольних робіт (по 10 балів за кожну роботу) та тез за матеріалами наукової конференції

студентів ХДАДМ (30 балів). 10 балів можна отримати за підготовлену доповідь із візуальним супроводом на 5-7 хвилин на одну з тем, запропонованих викладачем. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів;

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться:

- у V (VII) семестрі у вигляді письмового заліку на останньому занятті у семестрі; обсяг навчального матеріалу, який виноситься на семестровий залік, охоплює теми, вивчені за V (VII) семестр;
- у VI (VIII) семестрі підсумковий контроль з дисципліни проводиться у вигляді диференційного заліку на останньому занятті у семестрі *у письмовій формі*, а обсяг навчального матеріалу охоплює всі теми, вивчені протягом року (тобто за обидва семестри).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A++ 98–100	задовільно	64–74	D
			A+ 95–97		60–63	E
			A 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (без права перездачі)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять з дисципліни розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки вищої школи. Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу. Завдання, виконані під час самостійної роботи, мають бути здані точно у відведений для цього термін. Запізнені завдання не можуть бути оцінені максимальною оцінкою, а лише оцінкою, яка відповідає п'ятибальній шкалі «добре» з відповідними балами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Пропуски занять студентами без поважних причин, рівно як і запізнення не вітаються. Якщо є поважна причина пропуску або запізнення на заняття, студент має заздалегідь повідомити про це викладача у будь-який зручний для студента спосіб.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Зокрема, при виконанні письмових робіт (написанні рефератів або тез для участі у конференції) неприпустимим є використання текстів, скопійованих в мережі інтернет, часткове або повне копіювання чужих текстів без належного посилання на джерело, перефразування чужих думок без відповідного посилання, перекручування думок інших авторів у власних текстах, помилки в посиланнях на джерела інформації. У разі виявлення факту академічної недоброчесності (плагиату або інших проявів), студент зобов'язаний повністю переробити завдання з урахуванням зауважень. При виявленні подібних порушень вдруге студент втрачає право отримати оцінку за це завдання. Якщо під час складання заліку помічено списування, студент отримує тільки ті бали, що були зараховані попередньо.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>; <https://saiup.org.ua/novyny/akadem-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Тиждень Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	2	3	4	5	6	7
5-й, 7-й семестр						
<i>Модуль 1</i>						
Тема 1. Передісторія розвитку графічного дизайну як професії						
1-2	1.1	лекція	Визначення графічного дизайну. Мета й завдання, художні та технічні засоби графічного дизайну. Місце графічного дизайну поруч із іншими професіями. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку професії. Специфіка розуміння терміну «стиль» у графічному дизайні	4		
3	1.2	лекція	Основні етапи розвитку ГД від прадавніх часів до сьогодення. Зародження графічного дизайну як засобу комунікації, виду художньо-проектної діяльності, як сучасної професії	2		7
4	1.3	лекція	Кінець XIX століття — час формування графічного дизайну як художньо-проектної діяльності. Художні стилі кінця XIX – початку XX століть	2	Контрольна робота 1	
Тема 2. Графічний дизайн першої половини XX століття						
5-6	2.1	лекція	Графічний дизайн 1920-х років. Промислове мистецтво. Стилi графічного дизайну у період 1920-х років. ВХУТЕМАС–ВХУТЕІН як перший дизайнерський навчальний заклад у СРСР. Німецька школа Баухауз: спільні риси з ВХУТЕМАСом–ВХУТЕІНом	4	Контрольна робота 2	
7-8	2.2	лекція	Внесок В. Єрмілова, Г. Нарбути, Р. Лісовського, О. Родченка, Л. Попової, Л. Лисіцького, В. Татліна, В. і Г. Стенбергів у розвиток українського й радянського графічного дизайну	4	Погодження теми реферату з викладачем	Лист на e-mail (тема, структура реферату, список джерел)
<i>Модуль 2</i>						
9	2.3	лекція	Графічний дизайн 1930-х років. Радянське суспільство у передвоєнне десятиліття. Стилiстичний розвиток графічного дизайну 1930-х років як віддзеркалення соціальної структури суспільства	2		

10	2.4	лекція	Стилістичні трансформації у радянському графічному дизайні 1940– 50-х років. Розвиток графічного дизайну під час Великої вітчизняної війни та у повоєнний період. Американський графічний дизайн повоєнних часів	2	Контрольна робота 3	
Тема 3. Становлення шляхи професійного розвитку графічного дизайну						
11.	3.1	лекція	Графічний дизайн 1960-х років. Перші конгреси ІКОГРАДА. Становлення ГД як професії. Стилістичний розвиток вітчизняного графічного дизайну в 60-ті роки ХХ ст. «Художня» та «візуально-комунікативна» моделі промислової графіки	2		Текст реферату оформлюється згідно вимог, надсилається на електронну пошту
12	3.2	лекція	Швейцарський графічний дизайн. Міжнародний типографічний стиль: його особливості та представники. Вплив швейцарської школи графічного проектування на подальший розвиток ГД у світі	2		
13	3.3	лекція	Школа польського плакату та її видатні представники	2		
14	3.4	лекція	Дизайн-стиль у радянському ГД 1970-х років. Модерністський підхід у графічному дизайні, його принципи та досягнення. Криза «художнього» розуміння фаху. ІІІ Конгрес ІКОГРАДА	2		
15	1-3	залік		2	2 запитання у квитку	письмові відповіді
6-й, 8-й семестр						
<i>Модуль 1</i>						
Тема 4. Графічний дизайн доби постмодернізму						
1-2	4.1	лекція	Розвиток графічного дизайну на межі 1970-х–1980-х років. Кризові явища у графічному проектуванні. Сприйняття простору представниками різних стилів у ГД	6	Контрольна робота 1	
3-4	4.2	лекція	Діяльність групи «Мемфіс» як каталізатор проявів постмодернізму у дизайні. Стилістичний розвиток ГД в 1980-ті рр. «Альтернативна» модель графічного дизайну та характерні риси «нової хвилі». Авторський плакат	6	Контрольна робота 2	
5-6	4.3	лекція	ГД 1990-х років. Кризові явища у суспільстві та графічному дизайні.	6	Контрольна робота 3	

			Стилістичний розвиток ГД на пострадянському просторі. Умови розвитку ГД в Україні після здобуття незалежності			
7-8	4.4	лекція	Сучасні тенденції та стилістичні особливості розвитку вітчизняного ГД. Українські школи графічного дизайну. Харківська школа	6	Тези для участі в науковій конференції	Тези подаються до редакції після погодження з викладачем
9-10	4.5	лекція	Діяльність сучасних українських дизайнерів: особистості, творчі підходи, стильова приналежність, нові імена	6		
	1-4	Диференційний залік			2 запитання у квитку	Відповіді надаються у письмовій формі

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Рубіжні етапи	Змістовий модуль	№ тем (завдань)	Форми звітності (вид роботи, яка зараховується як елемент модуля)	Кількість рейтингових балів
V (VII) семестр				
	1	1	Контрольна робота №1 Затвердження теми та структури реферату	10 10
		2	Контрольна робота № 2	10
	2	3	Контрольна робота № 3 Реферат	10 20
			Виступи з доповідями на заняттях	10
Залік			Письмова залікова робота	30
Загальна кількість рейтингових балів за V (VII) семестр				100
VI (VIII) семестр				
	3	4	Контрольні роботи № 1,2,3, Тези	30 30
			Виступи з доповідями на заняттях	10
Екзамен				30
Загальна кількість рейтингових балів за VI (VIII) семестр				100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали				Критерії оцінювання
	0-30	0-30	0-10	0-30	
A++ 98- 100	29-30	29-30	10	29-30	Студент у повному обсязі опанував матеріал, опрацював інформаційні джерела, що знайшло відображення в якісному рефераті та тезах. На високому аналітичному й творчому рівні виконав контрольні роботи, виступив під час занять із доповіддю, надав повні й аргументовані відповіді на обидва запитання під час заліку.

					Продемонстрував вміння ефективно опрацювати надану й додаткову інформацію
A+ 95-97	27-28	27-28	10	27-28	Студент у повному обсязі опанував матеріал, опрацював інформаційні джерела, що знайшло відображення в якісному рефераті та тезах. Відмінно виконав контрольні роботи на високому рівні, виступив під час занять із доповіддю, надав повні й аргументовані відповіді на обидва запитання під час заліку
A 90-94	25-27	25-27	10	25-27	Студент у повному обсязі опанував матеріал, опрацював інформаційні джерела, що знайшло відображення в якісному рефераті та тезах. Виконав контрольні роботи, виступив під час занять із доповіддю, надав повні відповіді на обидва запитання під час заліку
B 82-89	24-26	24-26	8-10	24-26	Студенту достатньому обсязі опанував головні матеріали з дисципліни, продемонстрував хороший обсяг знань і вміння правильно формулювати відповіді на питання під час проведення контрольних робіт, заліку й іспиту, виступив під час занять із доповіддю
C 75-81	23-25	23-25	6-8	23-25	Студент не в повному обсязі опанував матеріали дисципліни, про що свідчить наявність деяких помилок при написанні контрольних робіт і під час заліку, відмова від виступив під час занять із доповіддю
D 64-74	21-24	21-24	1-8	21-24	Студент не в повному обсязі опанував матеріали дисципліни, про що свідчить наявність значних помилок при написанні контрольних робіт і під час заліку, відмова від виступив із доповіддю
E 60-63	18-20	18-20	0-6	18-20	Студент у недостатньому обсязі опанував матеріал дисципліни, проявив неповажне ставлення до занять, не з'явився на залік, але показав наявність мінімальних знань з дисципліни
FX 35-59	10-17	10-17	5-8	10-17	Студент не опанував значну кількість тем дисципліни, не проявляв належного ставлення до занять, про що свідчить низка пропусків, погані результати поточного й підсумкового контролю знань і неявка на залік
F 0-34	0-11	0-11	0-6	0-11	Дана оцінка є слідством вкрай поганого ставлення студента до занять, неявки на залік і майже повної відсутності знань з даної дисципліни. Дана оцінка не передбачає перездачі заліку, а лише повторне вивчення дисципліни

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові заохочувальні бали:

- а) за кращу контрольну роботу на курсі, виконану вчасно, на високому аналітичному рівні та дизайнерську форму подання інформації у вигляді інфографіки або схеми;
- б) за кращу доповідь (з максимально глибоким розкриттям теми та гарною презентацією).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

На заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела з кожної окремої теми.

Основна література

1. Сбітнева Н. Методичні рекомендації з дисципліни «Історія графічного дизайну». Харків: ХДАДМ, 2019. 32 с.
2. Сбітнева Н. Історія графічного дизайну: навчальний посібник. Харків: ХДАДМ, 2015. 224 с.; іл.

Допоміжна

1. Білецький П.О. Георгій Нарбут. Київ: Мистецтво, 1983. 120 с.: іл.
2. Бхаскаран Л. Дизайн и время / пер. с англ. М.: АРТ-Родник, 2006. 256 с.: ил.
3. Бхаскаран Л. Анатомия дизайна: реклама, книги, газеты, журналы / пер. с англ. М.: Астрель, 2006. 256 с.: ил.
4. Вашук О.А. Швейцарская школа графического дизайна как явление проектной культуры XX в.: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.06. СПб, 2009. 20 с.
5. Величко И.С. Визуальный язык польского плаката 50–70-х годов XX века: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.04. Москва, 2010. 20 с.
6. Даниленко В. Дизайн / підручник. Харків: Видавництво ХДАДМ, 2003. 320 с.: іл.
7. Даниленко В. Майбутнє європейського дизайну: Чехія, Польща, Україна. Харків: Колорит, 2007. 197 с.: іл.
8. Даниленко В. Дизайн центрально-східної Європи / монографія. Харків: ХДАДМ, 2009. 172 с.: іл.
9. Киш Э.Б. Ар Деко: «искусствосчастья». *Интерпрессграфик*. 1984. № 6. С. 30–39.
10. Кричевский В. Обложка: графическое лицо эпохи революционного натиска. 1917–1937. М.: Дизайн-студия «Самолет», 2002. 272 с.: ил.
11. Лагутенко О. Українська графіка першої третини XX століття. К.: Грані–Т, 2006. 240 с.: іл.
12. Лагутенко О. Українська графіка XX століття / навчальний посібник. К.: Грані–Т, 2011. 184 с.: іл.
13. Лаптев В. Йозеф Мюллер-Брокман: Геометрия, Типографика и больше ничего. *Просто design. Журнал по графическому дизайну*. 2006. № 1 (22). С. 83–89.
14. Лаптев В.В. Модульные сетки. Проектирование многополосных изданий. М.: РИП-холдинг, 2007. 204 с.: ил.
15. Лаптев В. Швейцарский панк или типографика «новой волны». *ПРО100 дизайн. Журнал по графическому дизайну*. 2005. № 2 (17). С. 12–23.
16. Ляхов В.Н. Советский рекламный плакат и рекламная графика 1933–1973. М.: Советский художник, 1977. 183 с.: ил.
17. Ляхов В.Н. Актуальные проблемы современной советской прикладной графики. *Советская графика–74*. М.: Советский художник, 1976. С. 114–121.
18. Мельник І.А. Українська прикладна графіка кінця XIX – першої половини XX ст.: становлення та утвердження мистецьких констант: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.06. Львів, 2009. 17 с.
19. Победин В.А. Знаки в графическом дизайне. Х.: Ранок, 2001. 95 с.
20. Риверс Ш. Максимализм. Графический дизайн новой эпохи / пер. с англ. М.: Астрель, 2008. 160 с.: ил.

21. Рудер Э. Типографика. Руководство по оформлению / пер. с нем.; послесл.-коммент. М. Жукова. М.: Книга, 1982. 286 с.: ил.
22. Сбітнева Н.Ф. Графічний дизайн: до історії становлення. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. Харків: ХДАДМ, 2008. №2. С. 96-105.
23. Сбитнева Н.Ф. Понятие стиля в графическом дизайне. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. Харків: ХДАДМ, 2009. №14. С. 92–96.
24. Сбітнева Н.Ф. Графічний дизайн початку ХХ століття: історія розвитку та стилістичні особливості. *UNIVERSITATES*. 2012. № 4(51). С. 52-63.
25. Сбітнева Н.Ф. Графічний дизайн України початку III тисячоліття: проблеми та перспективи розвитку. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв* / за ред. Даниленка В.Я. Харків: ХДАДМ, 2011. №6. С. 52–55.
26. Сбітнева Н.Ф. Стилистическое развитие советского графического дизайнера в 60-е годы ХХ века. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. – Харків: ХДАДМ, 2009. – №15. – С. 138-143.
27. Сбитнева Н.Ф. Особенности стилистического развития графического дизайнера в Украине в 80-е годы ХХ ст. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*: зб. наук. пр. / за ред. Даниленка В.Я. Харків: ХДАДМ, 2012. №5. С. 13-16.
28. Сбітнева Н.Ф. Тенденції розвитку сучасного графічного дизайну: повернення до рукотворності. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв* [Текст]: зб. наук. пр. / за ред. Даниленка В.Я. Харків: ХДАДМ, 2015. № 4. С. 60–66.
29. Сбітнева Н. Мінімалізм як сучасний тренд графічного дизайну України. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв* [Текст]: зб. наук. пр. / за ред. Котляра Є.О. Харків: ХДАДМ, 2021. № 1. С. 43–50. DOI 10.33625/visnik2021.01.043
30. Сбітнева Н. Вітчизняний графічний дизайн 1960-х років у контексті світових досягнень у цій галузі. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв* [Текст]: зб. наук. пр. / за ред. Котляра Є.О. Харків: ХДАДМ, 2021. № 2. С. 162–174. DOI 10.33625/visnik2021.02.162.
31. Сбітнева Н.Ф. Мистецтво солодкого життя / вступна стаття до альбому «Жоржъ Борманъ» до 115-ї річниці заснування Кондитерської фабрики «Харків'янка». Харків, 2011. С. 5–8.
32. Серов С.И. Стиль в графическом дизайне. 60–80-е годы / монография. М.: ВНИИТЭ, 1991. 119 с.: ил.
33. Серов С. Брызги новой волны. *Реклама*. 1989. № 3. С. 14–17.
34. Серов С. Три измерения знака. *КАК*. 1998. № 1. С. 82–89.
35. Серов С. Оглядываясь на 80-е... О стилевых процессах в графическом дизайне. *Реклама*. 1990. № 1. С. 12–16.
36. Серов С. И. Парадигмы графического дизайнера / учеб. пособие для студентов. М. : AlmaMater, 2007. 192 с.: ил.
37. Словник з дизайну і ергономіки: термінологічний словник для фахівців з дизайну і ергономіки, інженерів, конструкторів, студентів ВНЗ / під загальною ред. Свірка В.О. 2-ге вид., перер. і доп. Х.: Видавництво НТМТ, 2009. 131 с.
38. Филь Ш., Филь П. Графический дизайн XXI века / пер. с англ. М.: Астрель, 2008. 191 с.: ил.
39. Хёрлберт А. Сетка: Модульная система конструирования и производства газет, журналов и книг / пер. с англ. М.: Книга, 1984. 107 с.: ил.
40. Черневич Е.В. О задачах промышленной графики. *Техническая эстетика*. 1970. № 7. С. 21–24.

41. Черневич Е.В. Пространство культуры графического дизайна. *Техническая эстетика*. 1987. №1. С. 16–17.
42. Черневич Е.В. Язык графического дизайна / Материалы к методике художественного конструирования. М.: ВНИИТЭ, 1975. 137 с.: ил.
43. Черневич Е. Графический дизайн в России. 1900–2000. М.: Слово, 2008. 124 с.: ил.

Інформаційні ресурси

44. Гордон Ю. Ян Чихольд vs. Дэвид Карсон, или Горячий набор против холодной электроники, или Иоанн Златоуст против Давида Сладкопевца. *КАК проект*, 1996-2010. URL: <http://kak.ru/magazine/4-5/a448>.
45. Глезер М. 12 шагов в ад для дизайнера. URL: <http://www.adme.ru/articles/12-shagov-v-ad-dlya-dizajnera-472105>.
46. Дальновидова О. Невилл Броуди. *КАК проект*, 1997. URL: <http://kak.ru/magazine/1/a153/>.
47. Пономарев Е. Шрифты «новой волны». Итоги. *ПРОсто дизайн*. 6.04.2007. URL: <http://www.advertology.ru/article44971.htm>.
48. Серов С.И. Дизайн «по-польски». Портал о дизайне. *КАК проект*, 2006. URL: <http://kak.ru/columns/serov/a2757/>.
49. Спиров М. Первое слово Невилла Броуди: «Зачем?!». *Designet. ru*, 1999. URL: <http://www.designet.ru/context/interview/?id=32467>.